

تبیین لزوم اعمال سقف تعهد مصرف برای مشترکین غیر دائم (مطالعه موردی: روستاهای استان یزد)

مرتضی دهقان منشادی*^۱، سید مجتبی لاله^۲

۱- رئیس اداره حراست و رئیس گروه تحقیقات، شرکت آبفای یزد، mortezadehghan.d62@gmail.com

۲- کارشناس امور مشترکین، شرکت آبفای یزد، smlaleh@gmail.com

چکیده

با مهاجرت روستائیان به شهرها و تغییر بافت جمعیتی روستاها از سکونت‌گاه دائم و حضور افراد بومی در روستا به تفرج‌گاه و اقامت‌گاه افراد غیربومی، ماهیت خدمات‌رسانی شرکت‌های آب و فاضلاب روستایی در این روستاها دچار تغییراتی شده است. نوع حضور و مصرف این نوع ساکنین در روستاها باعث اختلال در شبکه آبرسانی و نارضایتی افراد بومی و ساکن در روستا می‌شود. با وقوع خشکسالی‌های متمادی و مشکلات ناشی از کم‌آبی و هزینه‌های بالا استحصال آب، ارائه راه‌کار جهت مدیریت مصرف آب در این روستاها و جلوگیری از تبعات ناشی از برداشت بی‌رویه و خارج از عرف ساکنین غیردائم در روستاها بیشتر محسوس می‌شود. یکی از اقدامات بازدارنده انجام شده در این زمینه، اعمال تعرفه اقامتگاه غیردائم با مبلغی بالاتر از قیمت آب‌بهای مصرفی مشترکین مسکونی در طبقات پایین مصرف برای این نوع ساکنین است. با توجه به افزایش هزینه‌های تامین آب و ثابت بودن قیمت آب برای این سکونت‌گاه‌ها، بازدارندگی این تعرفه عملاً کم‌رنگ شده و نیاز به تجدید نظر در برخورد تعرفه‌ای و یا تعیین سقف تعهد برداشت آب برای این اقامت‌گاه‌ها است. تحقیق حاضر ضمن بررسی موضوع فوق، وضعیت اعمال تعرفه اقامتگاه غیردائم در روستاهای استان یزد را بررسی کرده است. در این راستا، چند پیشنهاد در خصوص تغییر رفتار با این مشترکین ارائه داده است.

واژه‌های کلیدی: اقامتگاه غیردائم، تعرفه، تعهد، آب‌بهاء

۱- مقدمه

با توجه به قانون تشکیل شرکت‌های آب و فاضلاب روستایی وظیفه تأمین آب شرب و بهداشت روستاهای کشور از سال ۱۳۷۶ تاکنون بر عهده این شرکت‌ها می‌باشد. در این راستا با توجه به توسعه روستاها و همچنین فعالیت شرکت‌های آبفای ارائه خدمات به مشترکین با کاربری‌های مختلف از جمله مسکونی، صنعتی، تجاری، عمومی و اداری و ... صورت می‌پذیرد. مهاجرت روستائیان به شهرها در سه دهه اخیر باعث شده است تا روستاهای خوش‌نشین استان یزد از حالت سکونتگاه دائم و حضور افراد بومی در روستا خارج شده و روستاهای بیلاقی در شهرستانهای مختلف از جمله تفت و مهریز تبدیل به تفرجگاه و اقامتگاه افراد غیر بومی شده است که بعضاً با صرف هزینه‌های بالا نسبت به بنای خانه باغ در روستاها جهت حضور در روزهای پایان هفته و ایام تعطیل نموده‌اند.

با توجه به این که بخش زیادی از این افراد غیر بومی در بناهای خود مخازن ذخیره آب احداث نموده‌اند و در طول ایام هفته شیر فلکه این مخازن را باز گذاشته تا برداشت آب از شبکه انجام شود، این موضوع باعث اختلال در شبکه آبرسانی و نارضایتی افراد بومی و ساکن در روستا می‌شود. از طرفی با وقوع خشکسالی‌های متمادی و مشکلات ناشی از کم‌آبی و هزینه‌های بالا استحصال آب، ارائه راهکار جهت مدیریت مصرف آب در این روستاها و جلوگیری از تبعات ناشی از برداشت بی‌رویه و خارج از عرف ساکنین غیر دائم در روستاهای استان را بیشتر محسوس می‌نمود. علاوه بر این با توجه به محدودیت‌های موجود در زمینه منابع آبی محلی برای این روستاها طرح‌های بلندمدت انتقال آب نیز

مطالعه و در حال طراحی و پیگیری اجرا می باشد که هزینه های تأمین آب را تا چندین برابر افزایش می دهد. یکی از اقداماتی که در این زمینه می تواند به عنوان عامل بازدارنده باشد اعمال تعرفه اقامتگاه غیر دائم برای این نوع ساکنین است و در این راستا شرکت آبفاز یزد در سال ۱۳۹۳ پس از شناسایی این نوع سکونتگاهها نسبت به اعمال این تعرفه اقدام نمود ولیکن با توجه به خشکسالی بی سابقه در سال جاری و هزینه های بالای خرید آب آزاد با تانکر در روستاها و از طرفی ثابت بودن قیمت آب برای این سکونتگاهها که در طبقات بالای مصرف، قیمت آن کمتر از آب بهای خانگی نیز می باشد بازدارندگی این تعرفه عملاً کم رنگ شده است و نیاز است در راستای مدیریت مصرف این مشترکین برای آنها ظرفیت قراردادی و تعهد مصرف تعیین گردد و یا نسبت به تجدید نظر در برخورد تعرفه ای با این اقامتگاه ها اقدام نمود. در این تحقیق جهت بررسی موضوع رفتار مصرفی ۱۹۱۷۶ مشترک غیر دائم استان یزد در سال ۱۳۹۶ به صورت بررسی ریز قرائت در طول سال انجام شد و بر این اساس مشخص شد که ۲۶ درصد آب مصرفی مشترکین غیر دائم روستاها بالاتر از ۱۵ مترمکعب در ماه بوده است که این عدد مربوط به ۴۰۰۷ مشترک می باشد. همچنین ۱۰۱۸ مشترک پر مصرف در این حوزه شناسایی شد که این مشترکین بیش از ۴۰ مترمکعب آب در ماه مصرف نموده اند و این در حالی است که در طبقات مصرفی مشترکین خانگی در بازه مصرفی بالاتر از ۴۰ مترمکعب در ماه قیمت آب حدود ۲ برابر قیمت آب بهای ثابت مشترکین غیردائم و در مصارف بالای ۵۰ متر مکعب حدود ۴ برابر است و این موضوع یکی از عوامل بازدارنده در مصرف بی رویه این تعداد از مشترکین است. بنابراین همانطور در ریز محاسبات انجام شده در متن این مقاله مشاهده خواهد شد لازم است قبل از استفاده از ظرفیت و توان پیمانکاران جهت برخورد قانونی و اخطار و قطع انشعاب عوامل بازدارنده ای در راستای جلوگیری از مصرف بی رویه این مشترکین اتخاذ شود تا بتوان از عدم توزیع ناعادلانه آب در روستا جلوگیری و اختلال ایجاد شده ناشی از مصرف نامتعرف این مشترکین در روستا را به حداقل رساند. علاوه بر این با توجه به هزینه های بالای استحصال آب در روستاها واقعی نمودن قیمت آب مصرفی نیز در راستای افزایش درآمد شرکت و بهبود خدمات رسانی مؤثر و مفید خواهد بود. چنان چه این تحقیق نشان می دهد می توان با اعمال مناسب تعرفه برای این مشترکین درآمد حاصل از فروش آب در این حوزه را تا سه برابر افزایش داده تا بتوان خدمات بهتر را در این حوزه ارائه نمود.

۲- تعریف و توضیح خوش نشینی و اقامتگاه غیر دائم

۲-۱ سابقه خوش نشینی در ایران

در روستاهای ایران کسانی می زیستند که نه مالک زمین و نه اجاره دار بودند. این دسته یک قشر اجتماعی خاص را تشکیل می دادند که خوش نشین نامیده می شدند. نامگذاری خوش نشین بر مبنای این واقعیت صورت گرفته بود که گفته می شد آنهایی که نه زمینی را زیر کشت می برند و نه مالک آن هستند، زندگی آسوده تری دارند، زیرا لازم نیست نگران دشواری های معمول کار کشاورزی باشند (هوگلاند، ۱۳۹۲).

در زمان قاجار حضور خوش نشین ها در روستاها گذرا بود و در واقع آنها در یکجا ساکن نبودند. از آنجا که جمعیت روستاها کفاف انجام کارها را نمی داد، عده ای از اطراف به روستاها مهاجرت می کردند. آنها در ازای کار خود بر روی زمین، سهمی از محصول را بدست می آوردند. مقدار این سهم در سال ۱۲۹۰، ۳/۱ محصول بود. به این ترتیب، خوش نشین برای مدت چند ماه، نان خود را بدست می آورد ولی برای سال آینده کار او تضمینی نداشت (فلور، ۲۰۰۳).

در زمان اصلاحات ارضی یک میلیون خانوار خوش نشین را نادیده گرفت. این خوش نشین ها در هیچ برنامه توسعه ای گنجانده نشدند. خوش نشین ها به عنوان پارازیت هایی بودند که باید رانده می شدند، حتی نباید در روستاها

می‌ماندند. در دوره اصلاحات ارضی ساخت طبقاتی تثبیت شد اما فقط رأس آن از مالک به دولت تغییر یافت. خوش نشینان از دریافت زمین مستثنی شدند (از کیا، ۱۳۹۵).

اما امروزه، مفهوم خوش‌نشین، تنها به افرادی اطلاق می‌شود که ساکن بومی منطقه نبوده، ولیکن از مزایای ساکنین بهره‌برداری می‌کنند. در حال حاضر با توجه به رشد شهرنشینی و مهاجرت روستائیان به شهرها افراد غیر بومی نسبت به خریداری زمینهای کشاورزی موجود در روستاها اقدام نموده اند و با ساخت ویلا جهت سکونتی موقت در ایام تعطیل آخر هفته و یا تعطیلات رسمی دیگر ساختار این روستاها را به دچار دگرگونی نموده اند به نحوی که در حال حاضر تغییر کاربری اراضی کشاورزی بیش از میزان آمار واقعی آن است و حتی تسهیلات مسکن روستایی به نام روستائیان به کام خوش‌نشینها است. حتی بعضاً اعتقاد بر این است که عنوان دادن توسعه روستاها با حضور این نوع افراد را نمی‌توان توسعه به حساب آورد و می‌توان آن را حتی تخریب نیز محسوب نمود.

۲-۲ تعریف اقامتگاه و اقامتگاه غیر دائم

براساس قانون اقامتگاه به مکان معینی گفته می‌شود که فعالیتها و امور شخص (اعم از سکونت و اداره امور) در آن مکان متمرکز شده و به نوعی عنصر شناسایی شخص حقیقی و حقوقی است. در حقوق عمومی و خصوصی، اقامتگاه عنصر مهمی در تعیین قلمرو حقوقی شخص محسوب می‌شود.

در اصطلاح لغوی اقامت در لغت به معنای در جایی ماندن و به سر بردن است و اقامتگاه محلی جغرافیایی است که شخص در آن زندگی و عمده امور خود را در آن مکان اداره می‌کند (قوه قضائیه خراسان رضوی، ۱۳۹۷). قانونگذار در ماده ۱۰۰۲ قانون مدنی، اقامتگاه را تعریف کرده است: «اقامتگاه هر شخصی عبارت از محلی است که شخص در آنجا سکونت داشته و مرکز مهم امور او نیز در آنجا باشد. اگر محل سکونت شخصی غیر از مرکز مهم امور او باشد، مرکز امور او اقامتگاه محسوب می‌شود. اقامتگاه اشخاص حقوقی مرکز عملیات آنها خواهد بود» (قانون مدنی، ۱۳۰۷).

این ماده قانونی، برای اطلاق «اقامتگاه» به یک محل، دو شرط را عنوان کرده است:

الف) محل سکونت شخص باشد.

ب) مرکز مهم اداره امور او نیز باشد.

همچنین قانونگذار در این ماده، بعد از ذکر این دو شرط، ارجحیت را بیان کرده و آن رجحان و برتری مرکز اداره امور شخص بر محل سکونت او است. بدین معنا که اگر بین محل سکونت و اداره امور جمع حاصل نشد، محل اداره امور، اقامتگاه محسوب شود. آنچه که تا بخش نخست ماده ۱۰۰۲ قانون مدنی بیان شده، در خصوص اقامتگاه شخص حقیقی است. اقامتگاه شخص حقوقی نیز در عبارت پایانی این ماده بیان شده که بر اساس آن، «اقامتگاه اشخاص حقوقی مرکز عملیات آنها خواهد بود».

تعریف ماده ۱۰۰۲ قانون مدنی از اقامتگاه، در مواد ۱۰۰۳ و ۱۰۰۴ قانون مدنی تکمیل شده است: بر اساس ماده ۱۰۰۳ قانون مدنی، «هیچ کس نمی‌تواند بیش از یک اقامتگاه داشته باشد» (قانون مدنی، ۱۳۰۷).

همچنین ماده ۱۰۰۴ این قانون می‌گوید: «تغییر اقامتگاه به وسیله سکونت حقیقی در محل دیگر به عمل می‌آید؛ مشروط بر اینکه مرکز مهم امور او نیز به همان محل انتقال یافته باشد» (قانون مدنی، ۱۳۰۷).

این تأکید بر شروط تحقق اقامتگاه و عدم امکان داشتن چند اقامتگاه، برای جلوگیری از سردرگمی مدعیان، مراجع قضایی و واحد ابلاغ و نیز ممانعت از سوء استفاده شخص صاحب اقامتگاه است (قانون مدنی، ۱۳۰۷).

با توجه به تعاریف فوق می‌توان برای اقامتگاه غیر دائم نیز تعریف زیر را لحاظ نمود:

اقامتگاههای غیر دائم کشور می تواند شامل ویلا، باغ ویلا، خانه باغ و مجتمع های مسکونی برای اقامت مقطعی و محل غیر کسب و کار زندگی افراد باشد (مصوبه مجلس، ۱۳۸۸).

۳- فرآیند اعمال تعرفه اقامتگاه غیر دائم در روستاهای استان یزد

استان یزد در حال حاضر دارای ۱۲۰۰ روستا می باشد که ۵۷۰ روستای استان تحت پوشش شبکه آب و فاضلاب روستایی بوده و تأمین آب بیش از ۳۳۰ روستا نیز با کمک آبرسانی سیار انجام می شود. در بین روستاهای استان یزد روستاهای شهرستانهای تفت و مهریز با قرارگیری در دامنه های شیرکوه روستاهای بیلاقی محسوب شده و تعداد زیادی از مردم جهت تفریح در ایام تعطیل و پایان هفته نسبت به خرید و احداث ساختمان و خانه باغ در این روستاها اقدام نموده اند. با توجه به هواپین بودن منابع تأمین آب این روستاها و خشکسالی بی سابقه در روستاهای استان یزد به خصوص در ده سال اخیر تأمین آب این روستاها مشکلات خاصی را داشته است که از جمله آن می توان به تأمین آب روستاها با کمک آبرسانی سیار اشاره نمود. به نحوی که بیش از ۷۰ درصد حجم آبرسانی سیار استان در این دو شهرستان انجام می گیرد. از طرف دیگر هزینه های بالای استحصال آب در این مناطق که به دلیل خشکیدن منابع آبی و حفر منابع جدید و بهسازی منابع قبلی با هزینه های احداث خطوط انتقال و مخازن جدید همراه می شود مشکلات تأمین آب این روستاها را دوچندان نموده است. در این راستا با توجه به این که تعداد زیادی از ساکنین غیر دائم روستاها در ساختمان های خود مخازن ذخیره آب جهت آبیاری درختان احداث نموده اند و مصرف بی رویه آنها ضمن ایجاد نارضایتی در مردم باعث اختلال در شبکه آبرسانی می شود.

در سال ۱۳۹۳ یکی از راه کارهایی که شرکت آبفای یزد جهت مدیریت بهتر توزیع آب در این روستاها و جلوگیری از مصرف بی رویه آب توسط مشترکین اتخاذ نمود شناسایی اقامتگاههای غیر دائم در روستاهای خوش نشین سطح استان بود.

در این راستا با توجه به بند ۲۰-۴ الف آیین نامه امور مشترکین که تشخیص واحد مسکونی در روستاها را به عهده شرکت می داند شرکت آبفای یزد نسبت به پایش واحدهای روستایی نمود و پس از پایش و شناسایی دقیق مشترکین غیر دائم شناسایی و در دی ماه ۱۳۹۳ تعرفه اقامتگاه غیر دائم را برای این مشترکین اعمال نمود.

۴- بررسی وضعیت تعداد و تعرفه مشترکین با تعرفه اقامتگاه غیر دائم در سطح روستاهای استان یزد

در حال حاضر شرکت آبفای یزد دارای ۱۰۸۱۵۹ مشترک در سطح روستاهای استان می باشد که با توجه به شرایط خاص اقلیمی استان تعداد ۷ شهرستان از ۱۰ شهرستان در مجموع ۱۹۱۷۶ مشترک با تعرفه اقامتگاه غیر دائم را پوشش می دهند که توزیع آن به شرح جدول شماره یک می باشد.

جدول ۱- وضعیت توزیع مشترکین با تعرفه اقامتگاه غیر دائم در سطح روستاهای استان یزد

شهرستان	ابركوه	اردكان	اشكذر	بافق	بهباد	تفت	خاتم	مهریز	میبد	یزد	مجموع
كل مشتركین	۱۲۳۵۵	۹۴۹۲	۷۹۰۳	۷۱۳۳	۲۱۷۰	۲۶۷۲۰	۵۲۵۰	۱۱۷۱۶	۸۲۰۴	۱۷۲۱۶	۱۰۸۱۵۹
مشترك با تعرفه اقامتگاه غیر دائم	۱۲۲	۵	۷۹	۹۲۶		۱۲۵۱۰	۱	۵۵۳۳	-	-	۱۹۱۷۶

با توجه به ابلاغ تعرفه آب بهاء در سال ۱۳۹۴ قیمت هر مترمکعب آب برای اقامتگاه های غیر دائم معادل ۷۸۰۰ ریال می باشد که با توجه به عدم وجود سقف تعهد مصرف ماهیانه برای این نوع مشترکین بدون در نظر گرفتن میزان مصرف، محاسبه قبوض انجام می گیرد.

با توجه به این که یکی از موارد بازدارنده جهت جلوگیری از مصرف بی رویه آب هزینه پرداختی از سوی مشترکین می باشد و از طرفی الگوی مصرف برای این گونه این اقامتگاهها تعریف نشده است (نه مانند واحدهای مسکونی شامل مصرف پلکانی و نه مانند غیر مسکونی شامل ظرفیت قراردادی می باشند) مصرف مازاد آن هیچ اثر مالی بازدارنده بر مصرف مشترک ندارد و هر میزان مصرف توسط این مشترکین با قیمت ۷۸۰۰ ریال به ازای هر متر مکعب محاسبه می شود.

از طرف دیگر همانگونه که از جدول شماره یک مشخص است بیشترین توزیع این اقامتگاهها در شهرستانهای تفت، مهریز و بافق است که محدودیت منابع آبی آنها به شدت زیاد بوده و هزینه استحصال آب به دلیل شرایط خاص اقلیمی نسبت به سایر شهرستانها بالاتر می باشد و در نتیجه خرید هر مترمکعب آب در این مناطق با تانکر آبرسانی به صورت آزاد بسیار بالاتر از قیمت آب شبکه بوده و بیش از ۳۰۰۰۰۰ ریال است و این موضوع نیز مشترکین را ترغیب به برداشت بی رویه آب از شبکه توزیع با قیمت ارزاتر می نماید. لذا تجدید نظر در نرخ و همچنین تعیین سقف میزان مصرف در ماه برای اینگونه مشترکین ضروری به نظر می رسد.

همانگونه که از جدول شماره ۲ مشخص است در طبقه مصرف بالاتر از ۴۰ مترمکعب در ماه برای مشترکین مسکونی قیمت مازاد مصرف معادل ۱۶۷۳۱ ریال است که از قیمت آب بهای اقامتگاه غیر دائم بیشتر و در طبقات بعدی رشد قابل توجهی دارد.

با ابلاغ تعرفه های جدید آب و خدمات فاضلاب در تاریخ ۱۳۹۷/۰۲/۰۹ انتظار می رفت این موضوع (مشکل) به شکلی اصلاح و بهبود یابد، لیکن با تداوم تک نرخی بودن هر متر مکعب آب برای اقامتگاههای غیر دائم به ازای هر مترمکعب ۹۲۶۴ ریال نمی توان بازدارندگی خاصی را در طبقات مصرف بالا برای این مشترکین مشاهده نمود. همچنین در ادامه جدول شماره ۲ تعرفه های خانگی آب و فاضلاب در سال ۱۳۹۷ نیز به شرح جدول شماره ۳ می باشد که می توان مشاهده نمود که در طبقه مصرفی بین ۴۰ تا ۵۰ مترمکعب در ماه قیمت مصرف مازاد معادل ۱۷۹۰۲ ریال برای مناطق روستایی است و در این طبقه قیمت حدود ۱/۹ برابر قیمت تعرفه غیر دائم است و در طبقه ۵۰ به بالا قیمت به ۳۵۸۰۴ ریال می رسد که ۳/۸ برابر قیمت تعرفه غیر دائم است و این موضوع عملاً در مقابل اقامتگاههای دائم برداشت ارزاتر و بی رویه آب را برای اقامتگاههای غیر دائم به صرفه می نماید.

بنابراین به نظر می رسد باید با بررسی کارشناسی موضوع تجدید نظر مناسبی در قیمت آب مصرفی با مصارف

بالتر از الگوی مصرف و یا حداقل برای مصارف غیر متعارف بالاتر از ۴۰ مترمکعب در ماه برای این نوع سکونتگاهها اندیشیده شود.

جدول ۲- قیمت مصارف خانگی آب روستایی در پله های مختلف مصرف (ابلاغی سال ۱۳۹۴)

طبقات مصرف (مترمکعب)	قیمت نسبت به مازاد (مترمکعب/ریال)
$0 < x \leq 5$	۷۰۹/۵
$5 < x \leq 10$	۱۰۶۱/۵
$10 < x \leq 15$	۱۴۱۳/۵
$15 < x \leq 20$	۱۸۵۱/۵
$20 < x \leq 25$	۲۷۰۰
$25 < x \leq 30$	۴۲۴۸
$30 < x \leq 35$	۵۷۹۰
$35 < x \leq 40$	۷۷۲۲
$40 < x \leq 50$	۱۶۷۳۱
< 50	۳۳۴۶۲

جدول ۳- قیمت مصارف خانگی آب روستایی در پله های مختلف مصرف (ابلاغی سال ۱۳۹۷)

طبقات مصرف (مترمکعب)	قیمت نسبت به مازاد (مترمکعب/ریال)
$0 < x \leq 5$	۷۵۹
$5 < x \leq 10$	۱۱۳۶
$10 < x \leq 15$	۱۵۱۲/۵
$15 < x \leq 20$	۱۹۸۱
$20 < x \leq 25$	۲۸۸۹
$25 < x \leq 30$	۴۵۴۵/۵
$30 < x \leq 35$	۶۱۹۵/۵
$35 < x \leq 40$	۸۲۶۲/۵
$40 < x \leq 50$	۱۷۹۰۲
< 50	۳۵۸۰۴/۵

۵- آنالیز رفتاری مشترکین با تعرفه اقامتگاه غیر دائم در سال ۱۳۹۶ آبفاز یزد و ارائه پیشنهاد در خصوص نحوه برخورد تعرفه‌ای با مشترکین پر مصرف غیر دائم

برای بررسی بیشتر مطالب بیان شده در بخش قبل رفتار مشترکین با تعرفه اقامتگاه غیر دائم در آبفاز یزد براساس قرائت های انجام شده در طول سال ۱۳۹۶ مورد بررسی قرار گرفت. در سال ۱۳۹۶ برای ۱۹۱۷۶ اقامتگاه غیر دائم در مجموع ۱۰۱۷۶۹ قرائت کنتور ثبت شده بود که به صورت ریز و ماهیانه این قرائت های انجام شده مورد بررسی قرار گرفت و میزان مصرف، مصرف مازاد، متوسط مصرف ماهیانه و هزینه های آب بهای مشترکین و سایر موارد با اهمیت به صورت ریز بررسی شد. خلاصه ای از وضعیت این مشترکین در سال ۱۳۹۶ به شرح جدول شماره ۴ آورده شده است.

جدول ۴- وضعیت مصرف و رفتار مشترکین با تعرفه اقامتگاه غیر دائم در سال ۱۳۹۶ آبفاز یزد

تعداد کل مشترکین	مصرف کل سال ۹۶ (مترمکعب)	مصرف مازاد بر ۱۵ متر مکعب در ماه	درصد مصرف مازاد به مصرف کل
۱۹۱۷۶	۱۴۲۳۷۲۹	۳۷۶۰۶۰	۲۶ درصد

با توجه به جدول فوق و بررسی ریز عملکرد رفتار مشترکین غیردائم در این بخش دو پیشنهاد کلی در خصوص برخورد تعرفه ای جهت جلوگیری از مصرف بی رویه این مشترکین ارائه می شود:
الف - برخورد اصلاح تعرفه برای مصارف بالاتر از ۱۵ متر مکعب در ماه
ب - برخورد اصلاح تعرفه برای مصارف بالاتر از ۴۰ متر مکعب در ماه

۵-۱- بررسی برخورد اصلاح الگو و تعرفه برای مصارف بالاتر از ۱۵ متر مکعب در ماه

با توجه به این که الگوی متعارف تعریف شده برای مشترکین مسکونی در روستاها معادل ۱۵ متر مکعب در ماه می باشد پیشنهاد می شود جهت مدیریت بهینه مصرف آب، این الگو به عنوان تعهد مصرف مشترکین با تعرفه اقامتگاه غیر دائم ملاک عمل قرار بگیرد و مصارف بالاتر از این الگو به عنوان مازاد آب مصرفی محاسبه و با قیمتی مشابه مازاد مصارف غیر خانگی اعمال شود.

بررسی رفتار مشترکین آبفاز یزد در سال ۱۳۹۶ نشان داد که تعداد ۴۰۰۷ مشترک از ۱۹۱۷۶ مشترک با تعرفه غیر دائم حداقل در دو ماه از سال مصرفی بالاتر از ۱۵ متر مکعب در ماه داشته اند که اطلاعات آن در جدول شماره ۵ آمده است:

جدول ۵- وضعیت رفتاری مصرف مشترکین در شرایط بالاتر از الگوی مصرف ۱۵ متر مکعب در ماه

تعداد کل مشترکین غیر دائم	تعداد مشترک با مصرف بالاتر از ۱۵ متر مکعب در ماه	مصرف کل مشترکین بالاتر از الگوی مصرف (متر مکعب)	مصرف مازاد مشترکین بالاتر از الگوی مصرف (مترمکعب)	درصد مصرف مازاد به کل مصرف
۱۹۱۷۶	۴۰۰۷	۷۴۰۱۶۱	۳۷۶۰۵۸	۵۰ درصد

با توجه به جدول شماره ۵ و این موضوع که در سال ۹۷ تعرفه اقامتگاه غیر دائم از ۷۸۰۰ به ۹۲۶۴ ریال رسیده و قیمت آب آزاد نیز از ۱۰۸۰۰ به ۳۵۰۰۰ ریال افزایش یافته است در صورتی که ملاک مصرف آب در سال ۱۳۹۷ را همان مصرف مشترکین در سال ۱۳۹۶ در نظر بگیریم و مصارف بالاتر از ۱۵ متر مکعب را به عنوان بیشتر از سقف مصرف یک مشترک خانگی رفتار نموده اند به عنوان مصرف مازاد بشناسیم، هزینه محاسبه شده برای این مشترکین در مجموع کل مصارف به سه برابر افزایش پیدا خواهد کرد و این می تواند به عنوان یک عامل بازدارنده برای این مشترکین محسوب گردد.

نکته قابل توجه دیگر در مورد این مشترکین حضور بیشتر آنها در شهرستانهای تفت، مهریز و بافق است که منابع آبی دارای فقر بیشتری است و هزینه های استحصال آب به مراتب بیشتر از سایر شهرستانها می باشد و ضرورت برخورد لازم با این مشترکین بیشتر محسوس است. این توزیع به نحوی است که به ترتیب ۲۳۰۵، ۱۲۲۴ و ۴۳۳ فقره از مشترکین به ترتیب در شهرستان های تفت، مهریز و بافق حضور دارند.

۵-۲- بررسی برخورد افزایش تعرفه برای مصارف بالاتر از ۴۰ متر مکعب در ماه

همانطور که بیان شد یکی از مواردی که در مورد تعرفه های خانگی وجود دارد و در طبقات بالای مصرف برای مشترکین با تعرفه اقامتگاه غیر دائم نسبت به مشترکین دائم مصرف را غیر بازدارنده و به صرفه می باشد طبقه ۴۰ به بالای مصرف خانگی است به نحوی که طبق تعرفه سال ۱۳۹۴ و همچنین تعرفه جدید در سال ۱۳۹۷ مطابق جدول شماره ۶ تفاوت قابل توجهی را می توان مشاهده نمود.

جدول ۶- مقایسه قیمت آب مصارف خانگی در پله های مصرفی بالای ۳۵ متر

قیمت آب اقامتگاه غیر دائم طبق تعرفه سال ۱۳۹۷	قیمت آب خانگی طبق تعرفه سال ۱۳۹۴	قیمت آب خانگی طبق تعرفه سال ۱۳۹۷	قیمت آب اقامتگاه غیر دائم طبق تعرفه سال ۱۳۹۴	طبقات مصرف
۹۲۶۴	۷۷۲۲	۸۲۶۲/۵	۷۸۰۰	بین ۳۵ تا ۴۰ متر مکعب
۹۲۶۴	۱۶۷۳۱	۱۷۹۰۲		بین ۴۰ تا ۵۰ متر مکعب
۹۲۶۴	۳۳۴۶۲	۳۵۸۰۴/۵		بالاتر از ۵۰ متر مکعب
*قیمت ها بر حسب ریال است				

بررسی رفتار مشترکین آبفاز یزد در سال ۱۳۹۶ نشان داد که تعداد ۱۰۱۸ مشترک از ۱۹۱۷۶ مشترک با تعرفه غیر دائم حداقل در دو ماه از سال مصرفی بالاتر از ۴۰ متر مکعب در ماه داشته اند که اطلاعات آن در جدول شماره ۷ آمده است:

جدول شماره ۷- وضعیت رفتاری مصرف مشترکین در شرایط بالاتر از الگوی مصرف ۴۰ متر مکعب در ماه

تعداد کل مشترکین غیر دائم	تعداد مشترک با مصرف بالاتر از ۴۰ متر مکعب در ماه	مصرف کل مشترکین بالاتر از الگوی مصرف (متر مکعب)	مصرف مازاد مشترکین بالاتر از الگوی مصرف (متر مکعب)	درصد مصرف مازاد به کل مصرف
۱۹۱۷۶	۱۰۱۸	۲۸۵۱۳۷	۲۲۰۳۵۶	۷۷ درصد

همانطور که از جدول شماره ۷ مشخص است، ۷۷ درصد مصرف ۱۰۱۸ مشترک پرمصرف مازاد بوده و لازم است ضمن برخورد قانونی جهت قطع انشعاب آنها، تعرفه اعمال شده برای آنها نیز به شکلی اصلاح گردد که به عنوان عامل بازدارنده مصارف بالا باشد.

ا توجه به این که محاسبه دقیق قیمت مصرف در بازه بین ۴۰ تا ۵۰ متر طولانی و سخت می شود جهت رسیدن به یک برآورد نزدیک به هدف مورد نظر، در این جا قیمت مصارف بالای ۴۰ متر مکعب را به صورت ثابت معادل قیمت آب آزاد محاسبه نموده و برای رسیدن به برآورد مالی در مورد مصرف مشترکین در سال ۱۳۹۷، مصرف سال ۱۳۹۶ آنها را ملاک قرار داده و بر این اساس با محاسبه قیمت آب مازاد مصرفی برای این مشترکین پر مصرف مبلغ آب مصرفی آنها نسبت به سال قبل می تواند تا ۳/۷ برابر افزایش پیدا کند.

نکته قابل توجه دیگر در مورد این مشترکین حضور بیشتر آنها در شهرستانهای تفت، مهریز و بافق است که منابع آبی دارای فقر بیشتری است و هزینه های استحصال آب به مراتب بیشتر از سایر شهرستانها می باشد و ضرورت برخورد لازم با این مشترکین بیشتر محسوس است. این توزیع به نحوی است که به ترتیب ۵۴۱، ۲۹۹ و ۱۶۵ فقره از مشترکین به ترتیب در شهرستان های تفت، مهریز و بافق حضور دارند.

۶- بحث و ارائه نتیجه و پیشنهاد نهایی با در نظر گرفتن چند مستند قانونی

براساس مطالب بیان شده جهت ارائه نتیجه نهایی توجه به مستندات قانونی در این زمینه می تواند مفید فایده باشد، که در زیر به این موارد اشاره شده است.

الف - با توجه به تبصره ذیل بند ۶ مصوبه ۹۹۶۰۳ ت ۴۲۴۰۰ ه مورخ ۸۸/۰۵/۱۷ هیأت محترم وزیران اقامتگاه غیر دائم را می توان به شرح زیر تعریف نمود:

"اقامتگاههای غیر دائم شامل ویلا، خانه باغ و مجتمع های مسکونی جهت اقامت مقطعی و جایی که محل کسب و کار و زندگی دائمی افراد نباشد" (مصوبه مجلس، ۱۳۸۸).

ب- تبصره ۱۰ مصوبه وزیر نیرو به شماره ۹۷/۱۲۳۰۰/۲۰/۱۰۰ مورخ ۱۳۹۷/۰۲/۰۹ در خصوص تعرفه های آب و خدمات آب و فاضلاب قیمت فروش آب برای اقامتگاههای غیر دائم را به استناد مصوبه بند (الف) فوق معادل ۹۲۶۴ ریال به ازاء هر متر مکعب اعلام می کند (مصوبه وزیر نیرو، ۱۳۹۷).

ج- تبصره ۱۳ مصوبه وزیر نیرو به شماره ۹۷/۱۲۳۰۰/۲۰/۱۰۰ مورخ ۱۳۹۷/۰۲/۰۹ در خصوص تعرف های آب و خدمات آب و فاضلاب اعلام می کند برای مشترکین غیر خانگی با مصرف بیش از ظرفیت قراردادی مصارف مازاد نسبت به ظرفیت تعیین شده با تعرف آب آزاد و بنائی محاسبه می شود (مصوبه وزیر نیرو، ۱۳۹۷).

بنابراین با توجه به مطالب بیان شده و توجه به این موضوع که برای یک مشترک مسکونی و دائم روستایی مصرف متعادل و الگو ۱۵ متر مکعب در ماه می باشد و در واقع مشترکین غیر خانگی زمان کمتری را در محل روستا حضور دارند و حتی در برآوردهای انجام شده در طرح های مطالعاتی آبرسانی به روستاها نیز میزان آب مصرفی پیش بینی شده بای این نوع مشترکین حدود نصف مقدار مشترکین دائم می باشد پیشنهاد می شود در راستای مدیریت بهینه آب و جلوگیری از مصرف بی رویه انشعابات مربوط به مشترکین با تعرفه اقامتگاه غیردائم و نیز رعایت حقوق مشترکین دائم مناطق روستایی، برای مشترکین غیر دائم ظرفیت ماهیانه ۱۵ مترمکعب تعیین و برای مصارف مازاد آن مشابه تبصره ۱۳ اشاره شده در بالا اعمال تعرفه نمود.

۷- نتیجه گیری

خشکسالی های اخیر باعث شده است تا تأمین آب بیش از ۳۳۰ روستای استان یزد با کمک آبرسانی سیار صورت پذیرد. در این شرایط کمبود آب و هزینه های بالای استحصال آب به خصوص در مناطق بیلاقی که دارای منابع آبی هوابین می باشد، بیشتر از نقاط دیگر احساس می شود و مدیریت مصرف در این مناطق از ضرورت بیشتری برخوردار است. با توجه به رشد ساخت و ساز در روستاهای بیلاقی استان و به تبع آن رشد اقامتگاههای غیر دائم توسط افراد غیر ساکن در روستا مصرف بی رویه این نوع سکونتگاههای باعث نارضایتی ساکنین دائم و اختلال در شبکه آبرسانی می شود.

دون شک یکی از عوامل بازدارنده در جلوگیری از مصرف بی رویه آب قیمت پرداختی بابت آب مصرفی از سوی مشترکین می باشد که به دلیل این که قیمت آب مصرفی برای مشترکین غیر دائم به صورت ثابت با هر مقدار مصرف است این موضوع باعث شده تا قیمت آب عامل بازدارنده برای این نوع از مشترکین نباشد و به خصوص در طبقات بالای مصرف برداشت بی رویه ادامه داشته باشد. همچنین با توجه به ثابت بودن قیمت، در بسته بودن این مشترکین در طول سال اهمیتی نداشته و تأثیری در رشد تصاعدی قیمت آب ندارد. لذا در اینجا موارد زیر قابل طرح و بررسی می باشد:

الف- لازم است مشترکین پر مصرف در مورد اقامتگاههای غیر دائم شناسایی و پس از اخطار لازم برخورد قانونی در مورد قطع انشعاب آنها صورت گیرد.

ب- در مورد مشترکین پرمصرف از این نوع باید همواره پایش لازم در خصوص سالم بودن کنتور آنها صورت گرفته و در صورت خرابی در اسرع وقت تعویض گردد.

ج- ضروری است با توجه به عدم سکونت کامل در این نوع اقامتگاهها بررسی لازم در خصوص کاهش سقف تعهد برداشت ماهیانه (الگوی مصرف) در مورد این اقامتگاهها صورت پذیرد.

د- با توجه به دو پیشنهاد عددی مطرح شده در گزارش حاضر و مستندات قانونی اشاره شده این تحقیق در خصوص اعمال شرایط قانونی کار در مورد اقامتگاههای غیردائم استان یزد، ضروری است در راستای مدیریت بهینه آب و جلوگیری از مصرف بی رویه انشعابات مربوط به مشترکین با تعرفه اقامتگاه غیردائم و نیز رعایت حقوق مشترکین دائم

مناطق روستایی، برای مشترکین غیر دائم ظرفیت ماهیانه ۱۵ مترمکعب تعیین و برای مصارف مازاد آن مشابه تبصره ۱۳ اشاره شده در بالا اعمال تعرفه نمود.

و- با توجه به هزینه های بالای استحصال آب در روستاهای مورد نظر و همچنین حجم بالای آبرسانی سیار در این روستاها و هزینه های سربار دیگر اخذ قیمت واقعی آب به صورت آزاد در مصارف بالا ضرورت دارد.
ز - با توجه به این که قیمت آب برای این مشترکین با هر مقدار مصرف ثابت است و شامل رشد تصاعدی قیمت در دوره های قرائت مختلف نمی شود، برداشت بی رویه این اقامتگاههای در زمان کمبود آب و پیک مصرف که در بازه زمانی اردیبهشت ماه تا پایان شهریور است اختلال زیادی در امر آبرسانی به وجود آورده و نارضایتی اهالی ساکن در روستا را در پی دارد در حالی که تغییری در رشد قیمت مصرفی برای آنها مشاهده نمی شود. بنابر این ضرورت دارد ضمن جلوگیری از در بسته بودن این نوع مشترکین جهت دقیق بودن مصرف مازاد آنها، آب بهای مازاد مصرفی آنها با قیمتی بالاتر و به صورت تصاعدی محاسبه شود و این موضوع نیز ضرورت اصلاح تعرفه را می رساند.

۱۰- مراجع

- ازکیا، م.، (۱۳۹۵)، "نقد و بررسی کتاب اصلاحات ارضی در ایران اثر لمبتون". انجمن جامعه‌شناسی ایران. تهران، ایران.
قانون مدنی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۰۷.
مصوبه مجلس شورای اسلامی، (۱۳۸۸)، "تبصره ۱۰ ذیل بند ۶ مصوبه ۹۹۶۰۳ ت ۴۲۴۰۰ ه".
مصوبه وزیر نیرو، (۱۳۹۷)، "تبصره ۱۳ مصوبه وزیر نیرو به شماره ۹۷/۱۲۳۰۰/۲۰/۱۰۰".
معاونت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم دادگستری خراسان رضوی، "آموزش حقوق شهروندی"، ۱۳۹۷،
https://pjorm.mashhad.ir/citizenship_education
هوگلاند، جیمز. زمین و انقلاب در ایران. ترجمه فیروزه مهاجر. تهران: پردیس دانش، ۱۳۹۲. ص ۴۱-۴۲.
Floor, Willem. (2003), Agriculture in Qajar Iran. Washington DC: Mage, 102.

Description of the need for a ceiling The Bank's commitment to a non-permanent partnership and the change in the rate of exchange defined by the joint stockholders, suppliers of a non-permanent joint supplier

Morteza dehghan manshadi¹S.mojtaba laleh²

1- Head of Investigation Department and Guard, mortezadehghan.d62@gmail.com

2- employee of customer service, smlaleh@gmail.com

Abstract

With two months 'migration and two months' change in the rural community, and the attendance of the members of the Boumediar Rural, with the participation and support of the members of the Board of Directors of the private sector. Rustaha emulsion of dysentery Ahrsani and Naradiyeti Boumi people and the residence of Dr. Rural Mei Chaud. Acknowledging the occurrence of serious problems and problems related to the security situation in Abyei, and the fact that it was not possible to obtain a report from the Bank of the Republic of the Republic of Azerbaijan, shshod. In addition, the Bank has established a business that defines its non-permanent existence as a joint venture between the banks of the two banks. The Bank of Bahrain has two types of housing, but it is directed by a bankrupt bank, A fixed-term bank is located in the Bank of Thailand, where it is located at the bank of the Bank of China. It is located in the center of Baiji Khang, in the east of Bazdarnegi, where it is known as a high-end business. BASHAD. Present investigation In the above-mentioned case study, work has been identified that have been identified in a systematic manner in order to determine where Rastar Jind Pechenhad is concerned with the change of the Riftar Bain who share his views.

Keywords: Non-permanent residence, tariff, nonalignment, water rate.